

Prof. Lech Janicki (Instytut Zachodni) wskazał na możliwość uzyskiwania przez członków mniejszości obywatelstwa RFN, co stanowi podstawową — jego zdaniem — różnicę między sytuacją mniejszości niemieckiej przed wojną i obecnie.

Obrady zamknął sekretarz naukowy Instytutu Zachodniego doc. A. Sakson, dziękując zebranych za przybycie. Podkreślił on także potrzebę popularyzacji — tej dotąd kontrowersyjnej — problematyki mniejszościowej.

Krzysztof Malinowski

PROBLEMY ZBLIŻANIA POLSKI DO WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
Dni Europejskie w Akademii Ekonomicznej w Poznaniu
(22 - 23 kwietnia 1993)

Dni Europejskie zostały przygotowane w formie konferencji międzynarodowej, podczas której podjęto dyskusję na temat perspektyw uczestnictwa Polski we Wspólnotach Europejskich oraz związanych z tym szans i zagrożeń. Organizatorzy spotkania — Centrum Dokumentacji i Badań EWG Akademii Ekonomicznej, Pracownia Studiów Europejskich tejże uczelni oraz Instytut Zachodni w Poznaniu stworzyli forum dla prezentacji wyników badań pracowników polskich ośrodków badawczych, jak również możliwość konfrontacji własnych poszukiwań badawczych z opiniami ekspertów zachodnich, licznie przybyłych do stolicy Wielkopolski. Dodatkowym celem konferencji było zaakcentowanie utworzenia nowej specjalności — stacjonarnych studiów magisterskich z zakresu problematyki europejskiej, które uruchomione zostaną w roku akademickim 1993/1994.

Poznańskie spotkanie zorganizowane zostało w momencie ważnym z punktu widzenia kształtowania się procesów integracyjnych w Europie, w tym coraz ściślejszego wchodzenia państw Europy Środkowej i Wschodniej w powiązania gospodarcze, polityczne i instytucjonalne ze Wspólnotami Europejskimi.

W pierwszym dniu obrady toczyły się w Sali Malinowej Pałacu Działyńskich. Wystąpienia autorów referatów poprzedzone zostały uroczystą inauguracją dokonaną przez rektora Akademii Ekonomicznej prof. B. Gruchmana, ambasadora Misji Wspólnot Europejskich w Polsce A. Dijckmeestera oraz ministra J. Saryusza-Wolskiego z Biura Pełnomocnika Rządu ds. Integracji Europejskiej i Pomocy Zagranicznej.

We wstępnych przemówieniach zwrócono szczególną uwagę na znaczenie, jakie ma dla Polski stowarzyszenie ze Wspólnotami i następnie pełne członkostwo. Jednocześnie wskazano na ogrom zadań stojących przed Polską, związanych m.in. ze zbliżeniem ustawodawstwa, pojęciem *acquis communautaire*, z podnoszeniem konkurencyjności towarów i problemami dostępu do rynku Wspólnot Europejskich.

Pierwszy z referatów został wygłoszony przez prof. K. Ipsena, rektora Uniwersytetu Europejskiego Viadrina we Frankfurcie nad Odrą. Autor przedstawił w nim rys historyczny kontaktów międzyuniwersyteckich w tej części Europy, przybliżył strukturę uniwersytetu Viadrina oraz wskazał na jego rolę w tworzeniu wzajemnych więzi pomiędzy studentami i kadrą profesorską z podzielonej dotąd Europy. Jego zdaniem tenże uniwersytet ma do odegrania duże zadanie w procesie zbliżenia pomiędzy Wschodem i Zachodem, gdyż jako placówka z założenia skupiająca młodzież z różnych krajów będzie kłaść szczególny nacisk na wychowanie w duchu europejskim.

Kolejny referent, prof. T. Lane z Uniwersytetu w Bradford swoje wystąpienie poświęcił analizie relacji zachodzących pomiędzy Europą Wschodnią a Wspólnotami

Europejskimi. Nawiązując do przeszłości, wskazał m.in. na generała W. Sikorskiego jako na wybitną osobowość, która stworzyła podwaliny pod proces integracji Europy i późniejszą współpracę pomiędzy krajami tego kontynentu.

Następny mówca, dr T. Jodko z Ministerstwa Współpracy z Zagranicą przedstawił referat pt. *Liberalizacja handlu jako element zbliżania się do członkostwa w EWG*. Mówca skoncentrował się przede wszystkim na korzystnych dla Polski efektach Umowy Przejściowej, która zaowocowała dynamicznym wzrostem polskiego eksportu do państw EWG. Dr Jodko wspominał również o potencjalnych zagrożeniach wynikających z niebezpieczeństwa nadużywania przez kraje i władze Wspólnoty klauzul zabezpieczających i procedury antydumpingowej oraz innego rodzaju barier pozataryfowych (*casus pryszczycy*).

Do wystąpienia T. Jodko nawiązywał referat dr hab. Anny Zielińskiej-Głębockiej z Uniwersytetu Gdańskiego. Był on poświęcony źródłom protekcjonizmu we Wspólnotach Europejskich i kładł silny nacisk na związek pomiędzy stanem koniunktury i narastaniem tendencji protekcjonistycznych. W interesujący sposób podane zostały przykłady sięgania przez państwa do instrumentów ochrony rynku w momentach zagrożenia interesów narodowych i branżowych.

Następne dwa referaty wygłosili goście z zagranicy. Dr H. Plaschke z Uniwersytetu w Aalborg w Danii mówił o tworzeniu Unii Ekonomicznej i Monetarnej oraz niebezpieczeństwach, jakie wiążą się ze sztywnym stosowaniem kryteriów konwergencji nominalnej wobec wszystkich potencjalnych uczestników Unii. Prof. Brendan Finucane z Dublina zaprezentował natomiast wyniki własnych badań na temat drogi Irlandii do Wspólnot Europejskich. Mówca wiele uwagi poświęcił konsekwencjom w postaci zmiany struktury handlu zagranicznego, problemom związanym z deficytem w bilansie handlowym oraz restrukturyzacji wymuszonej przez warunki wzmożonej konkurencji na rynku europejskim. Prof. Finucane szczególnie podkreślił znaczenie, jakie dla Irlandii ma dostęp do funduszy strukturalnych umożliwiających wprowadzenie przekształceń i ułatwiających procesy przystosowawcze tego kraju.

Ostatni referat w pierwszym dniu obrad wygłosiła dr Ilona Romiszewska z Instytutu Zachodniego koncentrując się na możliwościach inwestowania przez Polskę na terenie Wspólnot Europejskich po wejściu w życie Układu Europejskiego. Podając analizie jeden sektor usługi-bankowość wskazała na szereg trudności, ograniczeń i barier, na jakie natrafiają polskie banki pragnące rozszerzyć zakres swej działalności na obszarze państw członkowskich Wspólnot.

Drugi dzień obrad zapoczątkowało wystąpienie prof. Anny Wolff-Powęskiej z Instytutu Zachodniego poświęcone wielce interesującemu zagadnieniu — idei integracji europejskiej. Autorka w obrazowy sposób przedstawiła projekty organizacji Europy po II wojnie światowej wskazując na ewolucję myśli o zjednoczonej Europie w najważniejszych państwach naszego kontynentu. Do tego prof. Wolff-Powęskiej nawiązał doc. dr hab. Bogdan Koszel, również z Instytutu Zachodniego, który swą uwagę skoncentrował na miejscu i roli zjednoczonych Niemiec w Europie podkreślając, że Niemcy, których zjednoczenie dokonano się za aprobatą wszystkich państw europejskich, stoją obecnie przed wielkimi wyzwaniem. To właśnie Niemcy jakkolwiek obecnie słabnące uznaje się za czynnik stabilizujący sytuację w Europie, łagodzący konflikty regionalne, dogodnego partnera gospodarczego i lokomotywę integracji europejskiej.

Kolejne dwa referaty — Alana Mayhewa, dyrektora programu PHARE w Komisji Wspólnot Europejskich w Brukseli i dr. Heinricha Standtke, prezydenta *Ost-West Wirtschaftsakademie* w Berlinie — miały bardziej informacyjny charakter.

A. Mayhew zapoznał uczestników spotkania z założeniami i realizacją programu PHARE, głównie w Polsce i na Węgrzech, oraz z trudnościami, jakie łączą się z transferem pomocy zachodniej dla postkomunistycznych krajów. Dr Standtke natomiast najwięcej miejsca poświęcił sprawom przeobrażeń w nowych krajach związkowych Niemiec i roli, jaką w procesie prywatyzacyjnym odgrywa niemiecki Urząd Powierniczy (*Treuhandanstalt*). Omawiając działalność *Ost-West Wirtschafts-akademie* mówca przyznał, że jego instytut z bacznością śledzi procesy transformacji ustrojowej i gospodarczej w Polsce.

Dwa ostatnie referaty zostały zaprezentowane przez gości z Hiszpanii. Antonio Gallarreta Ormazabal z Biura ds. Stosunków ze Wspólnotą Europejską prowincji Biskaja-Bilbao przybliżył problem stosunków instytucjonalnych w ramach Wspólnoty Europejskiej. Myślą przewodnią jego wystąpienia były relacje występujące między instytucjami na szczeblu lokalnym i regionalnym a odpowiednimi urzędami w Brukseli. Autor przyznał, że niekiedy występują trudności z odpowiednim rozpoznaniem i oceną w brukselskich centralach problemów, które dotyczą społeczności i kwestii o zasięgu lokalnym, posiadających własną odrębność i specyfikę.

Ostatni z referatów, Juan José Murua, również z Biura ds. Stosunków ze Wspólnotą Europejską prowincji Biskaja-Bilbao zapoznał uczestników sesji ze swoimi doświadczeniami w zakresie dysponowania i zarządzania funduszami strukturalnymi Wspólnoty Europejskiej w Baskonii. Autor referatu przyznał, że pieniądze płynące z Brukseli na cele przekształceń strukturalnych odegrały ogromną rolę w procesie rozwoju tej prowincji, w przeszłości opóźnionej pod względem rozwoju gospodarczego, zaliczanej obok Galicji do najbardziej niebezpiecznych regionów Hiszpanii.

Po wystąpieniach autorów referatów wywiązała się interesująca, wielojęzyczna dyskusja. Szczególnie dużo pytań skierowano do gości z Hiszpanii. Chodziło zwłaszcza o dystrybucję pomocy płynącej z funduszu strukturalnego Wspólnoty i uzyskane efekty. Gości z zagranicy interesowały natomiast problemy związane z przeobrażeniami w Polsce i przystosowywaniem się do norm obowiązujących we Wspólnotach Europejskich. Po zakończeniu dyskusji obrady zostały zamknięte przez prof. B. Gruchmana, który zasygnalizował możliwość opublikowania całości materiałów w wydawnictwie Akademii Ekonomicznej w Poznaniu,

*Bogdan Koszel
Renata Stawarska*

WALNE ZEBRANIE CZŁONKÓW INSTYTUTU ZACHODNIEGO IM. ZYGMUNTA WOJCIECHOWSKIEGO W POZNANIU

Dnia 26 kwietnia 1993 r. (w drugim terminie) odbyło się w Sali Malinowej „Domu Turysty” w Poznaniu, Stary Rynek 91 Walne Zebranie Członków Instytutu Zachodniego im. Zygmunta Wojciechowskiego.

Na wniosek prof. dr hab. Wojciecha Wrześnińskiego — Prezesa Kuratorium, zebrani powierzyli przewodnictwo obrad — prof. dr hab. Bohdanowi Gruchmanowi. W Prezydium Zebrania zasiadł także dr hab., prof. IZ Tadeusz S. Wróblewski, Sekretarz Kuratorium IZ. Sekretarzami Zebrania byli Ilona Romiszewska i Krzysztof Malinowski.

Prof. W. Wrześniński zwracając się do zebranych podkreślił historyczny charakter tegorocznego spotkania. Jest to bowiem pierwsze Walne Zebranie po przyjęciu nowego statutu Instytutu Zachodniego i zarazem pierwsze zebranie wyborcze no-